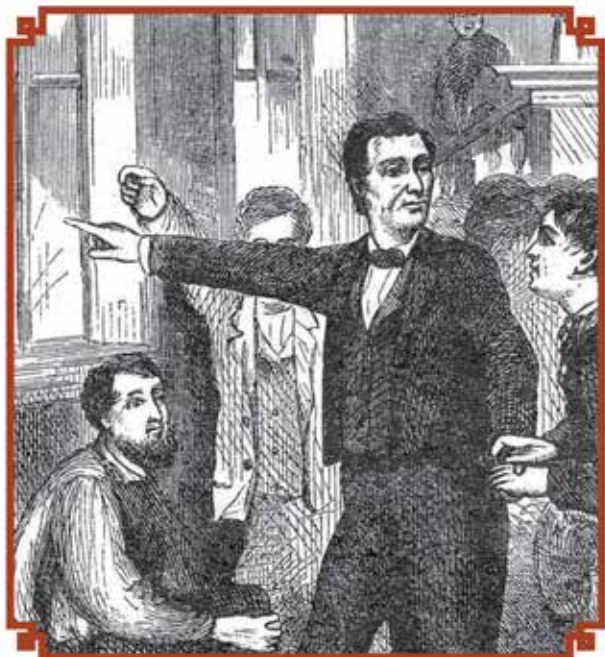

Biografisk text från 1896

President Abraham Lincoln

Biografi:

Abraham Lincoln.

Återutgivning av text från 1896

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-730-0

Copyright © 2025 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du en kort beskrivning av den amerikanske presidenten Abraham Lincolns fattiga uppväxt. I flera anekdoter får du veta mer om den moraliska uppfostran som gjorde honom en bra ledare.

Du får också en spännande inblick i politikerns första karriär som advokat på den amerikanska landsbygden.

Den här boken publicerades ursprungligen år 1896 i boken "Skildringar ur historien och lifvet för ungdom" med titeln "Abraham Lincoln".

Texten publicerades anonymt.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Biografi: Abraham Lincoln

Den här boken publicerades ursprungligen år 1896 i boken "Skildringar ur historien och lifvet för ungdom" med titeln "Abraham Lincoln". Texten publicerades anonymt.

Han föddes den 12 februari 1809 och erhöll efter sin farfar namnet Abraham, hvilket bland hans närmaste anhöriga och vänner vanligen förkortades till Abe. Då hos oss ett barn uppnår en ålder af sex eller sju år, så sändes det i skolan, och äfven mindre bemedlade barn kunna i följd af nyttiga samhällsinrättningar få åtnjuta kunskapernas välsignelser. Men så lyckligt gestaltade sig icke förhållandena för den unge Lincoln. Hans föräldrar voro mycket fattiga och gossen såg sig redan tidigt hänvisad till sig själf. Längre fram fick han en lärare, som höll en liten privatskola, men som blott förmådde meddela sina lärjungar de första grunderna i innanläsning och skrifning. Gossens förnämsta önskan var att likna sin mor i kunskaper, hon, som föreläste så vackert utur den heliga skrift om söndagarna och som så väl kunde förklara de upplästa kapitlen.

»När skall jag en gång blifva så lärd?» frågade ofta gossen med barnslig beundran.

Hans läroifver blef dock snart tillfredsställd.

I närheten af hans faders blockhus bodde en man vid namn Hanks, som förstod sig litet på skrifkonst. Denne erbjöd sig att utbilda gossens kunskaper i detta ämne. Undervisningen började och den unge lärjungen gjorde raska framsteg. Som emellertid hans fattiga föräldrar ofta icke hade råd att anskaffa papper, pennor och bläck, måste han stundom nöja sig med ett stycke krita, ja, ibland med ett stycke kol. Detta oakadt öfvade han sig dock med så stor flit, att han snart öfverträffade sin lärare.

Befann sig vår unge Abraham i skogen, hände det ofta, att han tog en trädgren och tecknade bokstäfver därmed i marken. En dag, då han var sysselsatt med detta, öfverraskade honom en granngosse, som frågade honom:

»Hvad gör du där?»

»Jag skrifver», svarade Abraham med ett stolt leende.

»Hvar har du lärt det? Hvad skola de där figurerna betyda?»

»Det är mitt namn »

Granngossen ville icke tro det. Abraham tog då reda på sin fader och denne började stafva:

A-b-r-a-h-a-m L-i-n-c-o-l-n. Riktigt, det var hans namn, skrifvet med stora bokstäfver.

Ungefär nio månader efter hans moders död kallade Abrahams fader honom till sig och gjorde honom följande fråga:

»Du har nu så länge öfvat dig med att skrifva — hvad skulle du säga om att skrifva ett bref?»

»Får jag försöka!» utropade Abraham, strålande af glädje.

Han tog reda på papper, penna och bläck, satte sig med viktig min ned vid träbordet midt i rummet och såg med spänd väntan på sin fader, som började att diktera ett tämligen långt bref till en närbo-

ende prästman. Denne ombads att följande söndag komma till Lincolns farm för att hålla ett åminnelsetal öfver hans döda hustru. Då Abraham hade slutat skrifva, uppläste han sitt mästerstycke för sin syster, som nyfiket lyssnade därpå, och för sin fader, som var uppfylld af glädje, öfverraskning och stolthet.

Någon tid därefter kom en man med ärevördigt utseende ridande till blockhuset. Det var den ofvannämnde prästmannen. Abraham gick honom till mötes och frågade honom, sedan han hälsat på honom:

»Har herr pastorn fått mitt bref?»

»Ditt bref? Du menar väl din faders bref, min unge vän!»

»Nej, *mitt* bref! Pastorn vet väl att jag kan skrifva?»

»Om du har skrifvit brefvet, så behöfver du verkligen icke skämmas för det. Fortfar, min vän, och du skall en dag blifva en bra karl.»

Den unge Abraham var tidigt genomträngd af en sträng rätt-skänsla, hvilket bevisas af följande händelse från hans ungdom.

Han hade af en skolkamrat fått veta, att hans lärare ägde en särdeles förträfflig lefnadsbeskrifning öfver Washington. Att skaffa sig den lockande boken blef nu målet för hans önsknings. Han begaf sig fördenskull till sin lärare och bad att få låna den. Han fick den, och hans lärare yttrade, att han icke behöfde återlämna den så snart, utan kunde läsa den i allsköns lugn.

Glad i hågen, tog den unge Lincoln boken med sig hem och studerade den flitigt. Till och med då han arbetade, kunde han icke skilja sig ifrån den, utan gömde den i en ihålig trädstam för att åtminstone hafva den i sin närhet.

Efter hvad han trodde hade han valt ett säkert förvaringsrum för sin skatt. Men huru stor blef icke hans förskräckelse, då han en dag

fann, att boken blifvit alldeles genomdränkt och förstörd af en häftig regnskur. Heta tårar blandade sig med de obarmhärtiga regndropparna, som fördärfvat hans kära bok. Hvad skulle han göra? Främmande gods hade blifvit skadadt genom hans förvållande. Huru skulle han kunna försona den, som rådde om boken?

Först och främst lade han den i solskenet för att låta den torka, därpå sökte han taga bort alla fläckar, slutligen begaf han sig raka vägen till sin lärare för att för honom aflägga en öppen bekännelse om huru saken förhöll sig.

Denne syntes något förvånad öfver att gossen kom så snart tillbaka.

»Jag kommer åter med Washingtons lefvernesbeskrifning», började den lille mannen.

»Såå, har du redan slutat den? Du borde hafva behållit den längre.»

»Jag har också icke läst den till slut, men det har skett en olycka med boken.»

Med dessa ord tog han fram den och visade den förödelse regnet åstadkommit.

»Skada!» menade läraren.

»Jag vill ersätta er boken, käre herre. Penningar äger jag icke, men jag kan arbeta. Gif mig något att göra.»

»Arbete fattas icke. Man håller på att taga af säd därborta. Har du lust att hjälpa till?»

»Mycket gärna. När skall jag börja?»

»I morgon. Du får behålla boken. Du skall ordentligt få förtjäna den.»

Tidigt den följande morgonen var den unge Lincoln hos skörde-

männen och mejade så flitigt, att svetten strömmade om honom.

Strålände af glädje återvände han på aftonen till sin faders hus med sin ärligt förvärfvade skatt.

År 1836 uppträdde Lincoln såsom advokat. De högsinnade tänkesätt han då lade i dagen bevisas af följande rättegångsförhandling.

En ung man hade förlorat lifvet i en nattlig strid och en annan ung man vid namn Armstrong misstänktes såsom mördare. Åklagaren bevisade den olyckliges brottslighet med så stor visshet och så synbar öfvertygelse, att knappast något tvifvel kunde finnas öfrigt. Hela befolkningen råkade i uppror. Man påminde sig äfven den minsta omständighet i den anklagades lif, och det så mycket mera som han varit en ganska lättsinnig människa. Hvarje tvist från hans skoltid, hvarje för länge sedan glömd osed refs å nyo upp, och ynglingens fel förstorades till den grad, att han snart ansågs lika med en förhärdad brottsling. Hans fällande syntes som en afgjord sak; ja, folkets förbittring emot honom var så stor, att blott fängelsemurarna kunde rädda honom undan pöbelns raseri. Den anklagade blef i följd af sin farliga belägenhet så öfverväldigad af skräck och ångest, att han hängaf sig åt en fullkomlig förtviflan.

Under dessa sorgliga förhållanden erhöll den anklagades moder ett bref från Lincoln, hvori han lofvade henne att göra allt hvad i hans förmåga stod för att rädda hennes son. Det första han sökte utverka var en ny jury, ty de jurymän, som funnos, rönte för mycket inflytande af den allmänna meningen. Vidare utverkade han uppskof med den sista rättegångsförhandlingen, och när han sorgfälligt gjort sig bekant med alla omständigheter i målet, trädde han med lugn tillförsikt inför den församlade domstolen.

Vittnesförhöret började. Den unge Armstrongs förhoppningar

sjönko allt mer och mer och hans dom tycktes vara viss. Då reste sig Abraham Lincoln och ställde några, såsom det tycktes, oväsentliga frågor till vittnena. Särskildt var han angelägen om att få bestämd uppgift om när och huru den brottsliga handlingen blifvit begången. Därpå sökte han att beriktiga åtskilliga uppgifter om den anklagades ungdom och bevisa, att, om också Armstrong varit lättsinnig, han dock aldrig varit fördärfvad eller brottslig. Slutligen visade han, hurusom ett ännu fientligare förhållande ägt rum mellan anklagare och anklagad än förut mellan den anklagade och den mördade.

En dödstystnad härskade i salen, då Lincoln med fast stämma vederlade det ena beviset efter det andra, som hufvudvittnet gifvit vid handen. Snart kunde man icke tvifla på osannolikheten af vittnets utsago. Hvad som i början synts enkelt och klart, befanns nu vara öfverlagadt förtal och osanning. Vittnet hade sagt, att slagsmålet ägt rum vid en sen timme på aftonen, att det varit fullmåne och att det sett, huru fången utdelat det mördande slaget. Lincoln åter bevisade, att månen vid sagda timme icke var uppgången och att vittnesmålet följaktligen helt och hållet hvilade på ohållbar grund. Han framlade sina bevis med en så öfvertygande kraft, att ett »icke skyldig» sväfvade på allas läppar. Dock var den vältalige advokaten icke nöjd med denna moraliska seger. Med hela sin själ hade han redan månader tillbaka ägnat sig åt sitt verk, och hvad som så länge glödt inom honom, bröt sig nu väg. Förkrossande träffade hans ord den menediges öra och han vacklade dödsblek ut ur domssalen.

Efter detta skakande uppträde vände sig Lincoln till jurymännen. Han talade till dem såsom till fäder, hvars söner skulle förlora sin fader, såsom till män, hvars hustrur voro på väg att blifva änkor; han besvor dem att icke låna sitt öra åt någon fördom, utan låta rättvisa

vederfaras den anklagade. Då han slutligen häntydde på den tack-samhetsplikt han haft att uppfylla mot den anklagades fader, såg man nästan intet öga, som förblifvit torrt.

Skymningen sänkte sig så småningom: först då slutade han sitt tal, i det han, pekande på den nedgående solen, högtidligt utropade:

»Innan ännu denna sol gått ned, skall hon lysa öfver en fri man!«

Jurymännen trädde afsides, men knappast hade en half timme förgått, förrän de återtogo sina platser. Öfverdomaren uttalade ett »icke skyldig!«

Medvetslös sjönk modern i sin sons armar, men med frågan: »Hvar är min befriare?» ilade sonen till den lycklige Lincoln. Hans hjärta var för fullt för att han skulle kunna säga något. Lincoln vände sig till fönstret och, pekande på solen, som nu stod vid randen af horisonten, sade han:

»Solen har ännu icke gått ned och du är fri!«

Lika mild och hofsam som Lincoln var, lika vänlig och deltagande visade han sig mot enhvar: blott människosläktets fiender voro ock hans fiender. Likväl förstod han alltid att äfven i detta fall para mildhet med rättvisa. General Sherman beklagade sig en gång öfver, att han icke visste huru regeringens afsikt var med upphofsmannen till kriget mellan nord- och sydstaterna, Jefferson Davis, om han skulle taga honom till fånga eller låta honom undkomma, i fall han någon gång fick honom i sitt våld.

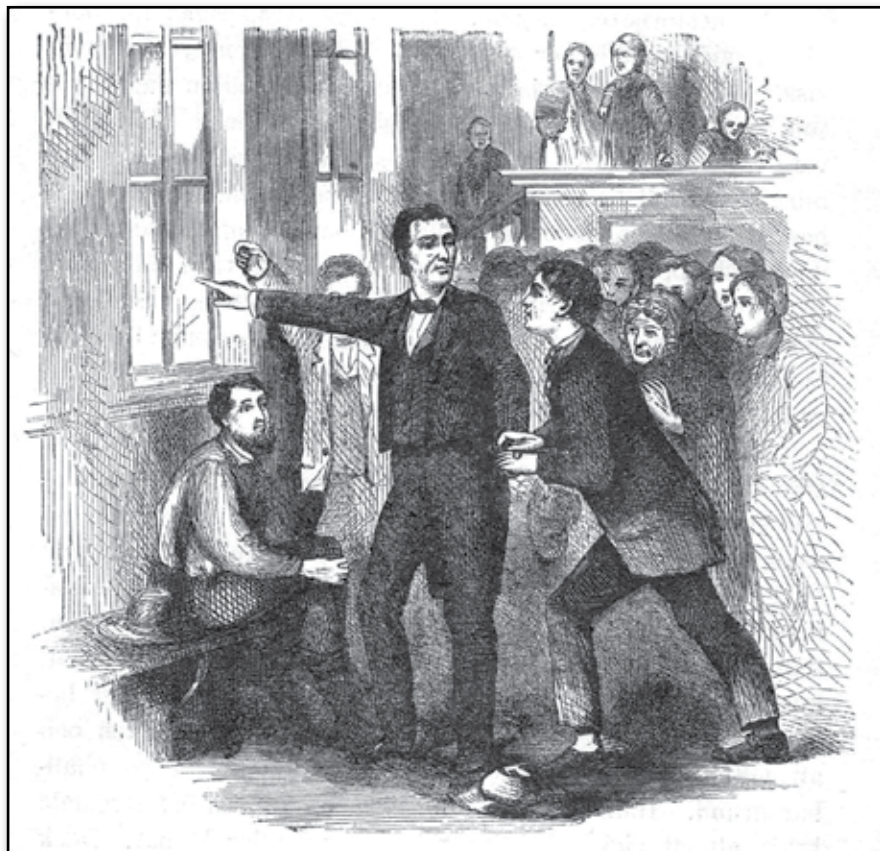
»Jag skall berätta er något«, sade Lincoln till honom. »Icke långt härifrån fanns en gammal nykterhetspredikant, som mycket strängt höll äfven på efterlefnaden af sin lära. En dag stannade han efter en lång ridt vid en väns hus, där man bjöd honom på lemonad. Under det vännen tillredde den läskande drycken, frågade han inställsamt, om

han icke fick hålla i några droppar af något starkare fluidum, på det att hans af ridten förslappade nerver måtte stärkas däraf. — »Nej», sade nykterhetspredikanten; »det strider emot mina grundsatser». — »Men», tillade han med en längtande blick på den närstående flaskan, »om ni kunde ställa så till, att jag finge några droppar utan att jag visste om det, så skulle jag icke taga det så illa.» — »Ser ni, general», sade Lincoln, »min plikt är att hindra Jefferson Davis' flykt, men om ni utan att jag visste något därom kunde ställa så till, att han kom undan, så tror jag icke, att jag skulle hafva något emot den saken.»

År 1861 blef Lincoln första gången president och omvaldes därtill för andra gången 1865. Han tillträdde sitt andra presidentskap den 4 mars sistnämnda år, men redan några få veckor därefter, den 14 april, föll han på teatern för en lönmördares kula.

Det var en dyster aprildag, då underrättelsen: »Lincoln är död!» spred sig omkring landet, och till och med starka andar gåfvo vika för smärtan. Alla buro sorg, liksom barn, som stå omkring sin faders likbår.

Lincolns lik lades på en praktfull katafalk och tusentals människor strömmade till kapitolium i Washington för att få kasta en afskedsblick på den döde. Under klockringning och kanonsalut nedsänktes han i sitt sista hvilorum. En enkel grafsten, hvarpå blott står det enda ordet »Lincoln», upprestes öfver hans stoft. Hans minne är bevaradt i hvarje amerikans hjärta.

Frihet före solnedgången.

Det första brevet.

Viktiga ord och personer

Blockhus.

En byggnad som är konstruerad av timmer och sten. Blockhusen är ofta rektangulära eller korsformade och skapade i försvarssyfte.

Davis, Jefferson.

[1808–1889] En amerikansk militär och politiker. Var USA:s krigsminister under åren 1853–1857. Utsågs till president i Amerikas konfedererade stater när dessa bröt sig ur unionen. Var ledare för sydstaterna under hela det amerikanska inbördeskriget. Blev författare efter kriget.

Hanks.

Den man som kallas "Hanks" i texten är troligen en släkting till Abraham Lincolns mamma Nancy Hanks. Det kan vara en kusin eller morbror. En av Hanks-släktens många ättlingar är filmstjärnan Tom Hanks.

Lincoln, Abraham.

[1809–1865] Amerikansk president från 1861 tills sin död 1865. Abraham Lincoln började sin karriär som advokat och senator.

Han ledde nordstaterna till seger under det amerikanska inbördeskriget. I april 1865 mördades han vid ett teaterbesök.

Sherman, William Tecumseh.

[1820–1891] Amerikansk militär befälhavare. Var en av de mest framgångsrika generalerna för Nordstaterna under det amerikanska inbördeskriget. Erövrade bland annat staden Atlanta och delstaterna Georgia och Florida. Efter kriget utsågs han till överbefälhavare för hela den amerikanska armén.

Washington, George.

[1732–1799] Amerikansk president, militär och godsägare. Washington var överbefälhavare för de amerikanska styrkorna under frihetskriget mot England. Var USA:s första president 1789–1797.

Dags att läsa **Klassiska deckare**

Deckare har varit en mycket populär litterär genre i mer än 150 år.

Men deckarna som fascinerade de svenska läsarna kring förra sekelskiftet är i dag mycket svåra att få tag på.

Nu har många av de här klassikerna fått ett nytt liv.

Bokförlaget Klassiska deckare ger ut berättelser om berömda privatdeckare som engelske Sherlock Holmes, svenske Leo Carrington, franske Auguste Dupin och norske Asbjørn Krag.

Men vi publicerar också e-böcker om gentlemannatjuvar som Filip Collin.

På www.klassiskadeckare.se hittar du mer info om våra många titlar.